

Uw brief van 31 januari 2019
Uw kenmerk
Ons kenmerk UIT/19-080287
Zaaknummer Z25758
Afdeling Samenleving
Informant H. Ganzeboom
Doorkiesnummer (0522) 46 75 10
Bijlagen 2

Adviesraad Sociaal Domein Staphorst
Postbus 2
7950 AA STAPHORST

Staphorst, 12 februari 2019
Verzonden

Onderwerp reactie op uw brief Armoede en Schuldenbeleid

Beste meneer/mevrouw,

Op 31 januari 2019 ontvingen wij uw advies over het ontwerp van het Beleidsplan Armoede en schulden. We zijn u erkentelijk voor dit advies en zijn blij dat het advies binnen de afgesproken termijn kon worden gegeven.

We geven onze reactie vorm per punt zoals u dat heeft geformuleerd.

Algemeen

1. Het merendeel van de punten die u inbrengt zijn onderdeel van ons voorgestelde beleid (en vaak ook al van het huidige beleid). Door uw opmerkingen hebben we ons gerealiseerd dat deze punten (blijkbaar) niet voldoende duidelijk zijn en meer accent en/of tekstuele aandacht verdienen.
2. Het gaat hier om een beleidsnota van de gemeenteraad. Verschillende genoemde punten hebben betrekking op de uitvoering van het beleid; dat behoort tot de bevoegdheid van ons college. Deze uitwerking zal vorm krijgen in de periode na vaststelling van het beleid.

Specifiek

1. *Advies: "De beleidsnota is sterk gericht op het vergroten van aanbod qua bestrijden van armoede en schulden. Een van de dilemma's bij dit thema is dat er een grote drempel is om daarvoor bij de gemeente aan te kloppen. Ons advies is om ook in dit stadium na te denken over hoe de drempel verlaagd kan worden voor burgers om te achterhalen waar behoefte aan is. Ons advies is daarnaast in te zetten op rechten en voorzieningen in plaats van eerst op verplichtingen. Dit kan eveneens drempelverlagend werken. Organiseer informatie- en adviesbijeenkomsten op neutraal terrein. Investeer daarnaast vooral in samenwerking met de hulpverleningspartners (zie adviespunt 4)*

Reactie: In tegenstelling tot uw stelling is de nota niet gericht op het vergroten van aanbod. Het aanbod blijft gelijk. Dit blijkt onder andere wanneer de hoofdstukken 2 en 4 naast elkaar worden gelegd. Hooguit draagt de nota uit dat we willen proberen het aanbod beter over het voetlicht te

krijgen.

Ook het college vermoedt dat er, voor niet-bijstandsccliënten, een drempel bestaat om gebruik te maken van voorzieningen die wijzelf, maar ook anderen aanbieden. Als het om armoede en financiële problematiek is er schroom. Daarin is Staphorst niet uniek. Bv. tijdens keukentafel-gesprekken wordt de collectieve zorgverzekering onder de aandacht gebracht. Mensen met alleen een AOW-uitkering komen hier bv. voor in aanmerking. Toch merken we dat maar een beperkt aantal klanten oplevert.

We staan open voor suggesties om de drempel te verlagen. De afgelopen jaren hebben we op enkele plekken (bv. diaconaal beraad (vh. WMO-kerken) en vluchtelingenwerk) het ondersteuningsaanbod concreet onder de aandacht gebracht. En vanzelfsprekend is het aanbod bekend bij de partners die in de toegang actief zijn. Opdracht voor het 0-100 team is ook om een zo laag mogelijke drempel te creëren. Hoewel op uitvoering gericht: uw opmerking om informatie- en adviesbijeenkomsten op neutraal terrein te organiseren nemen wij over.

Het moge duidelijk zijn dat wij inzetten op het in beeld krijgen van de gehele doelgroep en de goede communicatie van het aanbod. De vijf pijlers zoals genoemd in paragraaf 4.1 zullen we naast en complementair aan elkaar inzetten.

Wat betreft uw opmerkingen over rechten versus verplichtingen verwijzen we naar paragraaf 4.4: doelmatigheid gaat belangrijker worden dan rechtmatigheid. Daarmee zitten we al het spoor dat u aangeeft.

2. *Advies: "De integrale aanpak waar de beleidsnota over spreekt is nog weinig concreet gemaakt. Wat betekent het in de praktijk en hoe wordt het vormgegeven in de toegangsteams 0-100? Daarnaast wordt in de inleiding aangegeven dat armoede- en schulden problematiek vaak samenhangen met problemen op andere leefgebieden, bijvoorbeeld gezondheid of werk. In de visie wordt aangegeven dat "in het integrale plan bijvoorbeeld coaching, inkomensondersteuning, opvoedondersteuning, gezondheidszorg, maatschappelijke ondersteuning, verslavingszorg, re-integratie of inburgering in samenhang kan worden aangeboden." In de uitwerking van het plan (hoofdstuk 4) is er echter vooral aandacht voor het financiële aspect van armoede en minder voor de mogelijke relatie met andere leefgebieden. Daarnaast adviseren we om de derde pijler van het beleid ("inkomensondersteuning") te vervangen door ("brede maatschappelijke) ondersteuning."*

Reactie: a) Wij begrijpen het eerste deel van dit punt. Dit past echter niet bij het beleidsniveau van deze nota. De praktische uitvoering van dit punt hoort bij de werkwijze van het toegangsteam 0-100. Daarbij wordt maatwerk toegepast. Vanuit het sociaal team zijn er lijnen met alle betrokken hulpverlenende partijen op de taakvelden zoals genoemd.

Zoals meermalen aangegeven is er in de huidige toegangsteams (Centrum Werk en Ondersteuning (CWO) en Centrum Jeugd en Gezin (CJG)) relatief weinig aandacht voor financiële problematiek. Dit punt zal meer aandacht krijgen in het nieuwe toegangsteam. Uw advies wordt daarin dus meegenomen.

b en c) In het tweede deel van uw reactie doet u de suggestie om de inkomensondersteuning als pijler in het beleid te vervangen. Dit zullen wij niet doen. De (brede maatschappelijke) ondersteuning van de klant/inwoner die door u wordt gesuggereerd is een rode draad in onze benadering en is (al) onderdeel van iedere pijler. Wij delen dus uw mening dat deze begeleiding belangrijk is.

3. Advies: *"Het beleidsplan is gericht zowel op de bestrijding van armoede als van schulden. In de praktijk is het echter niet zo dat iedereen die te maken heeft met armoede ook schulden heeft en vice versa. Wat is de reden dat gekozen is voor één nota? En wat zijn daarvan de mogelijke consequenties voor de afzonderlijke doelgroepen? Hoe wordt daarmee omgegaan?"*

Reactie: Vanzelfsprekend zijn armoede en schulden niet synoniem aan elkaar. De kans dat mensen in armoede geconfronteerd worden met schulden is echter groot; het is een belangrijke risicofactor om in schulden terecht te komen. Er is één belangrijke gemeenschappelijke noemer tussen beide termen: **schaarste**.

Het is een keuze om beide onderwerpen in één beleidsnota aan de orde te stellen. Negatieve consequenties die worden verondersteld voor cliënten zien wij niet. Hooguit positieve consequenties. De grotere aandacht in ons gemeentelijk toegangsteam voor de financiële problematiek vergroot de kans op een integrale benadering.

4. Advies: *"Met het oog op preventie is ons advies om meer en steviger in te zetten op relaties met instanties om de doelgroep heen, bijvoorbeeld de kerken en de voedselbank. Zij kunnen (soms in eerder stadium dan de gemeente) zicht hebben op mensen die in problemen zijn of dreigen te komen. Idealiter verwijzen zij door naar de gemeente. Om dit in de praktijk ook te stimuleren adviseren wij om niet alleen in te zetten op goede voorlichting over het aanbod van, maar vooral ook 1) in te zetten op voorlichting voor het herkennen van signalen van mensen met armoede en/of schulden; 2) op een laagdrempelige manier stimuleren om toch de stap naar de gemeente te maken; 3) korte lijnen richting de gemeente te hanteren, bijvoorbeeld een vast contactpersoon; 4) datgene wat verschillende instanties den op elkaar af te stemmen".*

Reactie: Op dit punt zijn we het eens; dit behoort ook duidelijk naar voren te komen in de nota.

Gezien uw opmerking is dat blijkbaar niet het geval. De nota is op dit onderdeel explicieter gemaakt.

5. Advies: *"We adviseren de rol van de scholen in preventie meer te concretiseren, bijvoorbeeld door"*

financiële voorlichting verplicht te stellen (denk aan een programma van Nibud)"

Reactie: De afgelopen jaren is dit punt al bij de scholen onder de aandacht gebracht, onder andere door aandacht voor de "Week van het Geld" te vragen. Het betreft hier een onderwerp waarvoor door het Rijk geen verplichting is gesteld; als gemeente kunnen wij die verplichting niet opleggen. Wij zullen het belang van dit punt nogmaals (via het zg. directeurenoverleg) bij de scholen onder de aandacht brengen.

6. Advies: *"Statushouders worden in het plan genoemd als een van de kwetsbare doelgroepen als het*

gaat om armoede/schuldenproblematiek. De concrete aanpak voor deze doelgroep is nog niet volledig uitgewerkt in de conceptversie onder het kopje Vluchtelingenwerk. Wij adviseren om hier extra aandacht aan te schenken in de definitieve versie."

Reactie: De bedoeling van uw adviesraad en het college is dezelfde: voorkomen dat statushouders/nieuwkomers door onwetendheid in schulden terecht komen. Wij zullen de invulling hiervan echter in deze beleidsnota niet verder concretiseren. We zullen dit doen in de beleidsnota "Thuis in Staphorst" die in voorbereiding is en die naar verwachting eind 2019 door

de gemeenteraad kan worden vastgesteld. Onder andere zal in deze nota de nieuwe Wet Inburgering, die op 1 juli 2020 moet ingaan, lokaal worden vertaald. In de nota zal expliciete aandacht worden besteed aan dit punt. Maar ook nu al is er aandacht. Het onderwerp komt aan de orde in een workshop ter voorbereiding op het ondertekenen van de participatieverklaring door statushouders. Daarnaast is het meerdere keren onder de aandacht van (vrijwilligers van) Vluchtelingenwerk gebracht. Tenslotte overwegen we om binnenkort een cursus budgetteren in te kopen voor deze groep.

7. Advies: *“Wij adviseren na te denken over creatieve oplossingen om een armoedeval te voorkomen, zoals heet gestaffeld uitbreiden van de FDMA-gelden voor inwoners met inkomen tot 110% van het sociaal minimum. Bijvoorbeeld tot 110% € 20 en tot 125 % € 10 in plaats van helemaal niks meer bij een stijging van het inkomen.”*

Reactie: Wij delen de zorg om de armoedeval. Wij vinden uw voorstel creatief en goed passen bij de geleidende schaal die we nastreven.

In de nota wordt aangegeven dat we nog een keuze moeten maken om de uitvoering van het FDMA bij een externe partij te beleggen, danwel dat de gemeente het zelf blijft uitvoeren. We zullen dit punt betrekken bij de keuze die we moeten maken.

We realiseren ons dat de gemeentelijke invloed op het beperken van de armoedeval beperkt is. Met name is de geldende Rijksregelgeving van invloed.

8. Advies: *“Wat zijn de overwegingen om al dan niet andere instanties/organisaties te betrekken bij schuldhulpverlening? Bijvoorbeeld Stichting Sam& en anderen.”*

Reactie: Vermoedelijk wordt hier niet “schuldhulpverlening” bedoeld, maar “armoede-bestrijding”. Het gegeven voorbeeld past daar nl. bij.

We (h)erkennen de rol die een externe (intermediair) kan spelen in de toegang tot inkomens-ondersteuning. Op een aantal plaatsen in de nota gaan we hier (vrij) uitvoerig op in. Vooralsnog zijn we van mening dat de coördinatie het best gewaarborgd is in ons sociaal team (team 0-100). We hebben in de beleidsnota echter ook aangegeven dat “wordt bezien of het beleggen van de uitvoering bij particuliere fondsen een optie is.”

9. Advies: *“Er wordt sterk ingezet op preventie, maar wat gebeurt er op het gebied van nazorg/monitoring? Wat betekent bv. “vinger aan de pols” houden als de schulden zijn opgelost (p. 14)?”*

Reactie: Wij delen uw oproep dat we nazorg en monitoring niet uit het oog mogen verliezen. Dit blijkt ook uit de nota. Zowel op pagina 14, als op pagina 19 (kopje Nazorg) wordt hierop ingegaan. Daarin ligt het antwoord op uw vraag. Wanneer daarvoor aanleiding is, zullen we de betreffende cliënt opnieuw voor curatieve hulpverlening voordragen. Belangrijk is dat we ons realiseren dat inwoners alleen op vrijwillige basis mee kunnen werken.

10. Advies: *“Ons advies is om een cliëntenraad Werk en Inkomen in te stellen om de mensen zelf een stem*

te geven. Deel informatie met de mensen die zelf armoede ondervinden. Inventariseer waar de behoefte ligt, zodat de hulp ook aansluit bij de behoefte van de inwoners.”.

Reactie: Dit advies bestaat uit 2 punten:

- a. Begin 2018 is besloten tot instellen van een integrale adviesraad sociaal domein, waar zowel Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO), Participatiewet/Werk en Inkomen als Jeugdwet onder vallen. Belangrijkste overweging daarbij was de integrale benadering die we in ons beleid nastreven. Dit zou met het instellen van 3 verschillende advies-/cliëntenraden veel moeizamer te realiseren zijn, veel omslachtiger en ingewikkelder worden. Van collegezijde zal uw advies dan ook niet worden overgenomen. Werk en Inkomen/Participatiewet blijft wat ons betreft onderdeel van het takenpakket van de adviesraad sociaal domein.
Overeenkomstig de vastgestelde verordening zijn er drie leden van uw adviesraad actief op dit taakveld. Bij de invulling van evt. vacatures kan specifiek geselecteerd worden op kandidaten die als ervaringsdeskundig kunnen worden beschouwd. Dit geldt overigens ook voor de beide andere taakvelden (WMO en jeugd) binnen de adviesraad.
Wij staan open voor een gesprek met u om te bezien hoe de behoeftes van de doelgroep het best in beeld zijn te krijgen.
- b. Onder punt 1 en ook onder 4 heeft u al aandacht gevraagd voor het delen van informatie met inwoners. Dit blijft een aandachtspunt. Met regelmaat delen we informatie: - op de website wordt informatie over het gebruik van het FDMA en de verwijzing naar het programma-aanbod van het Nibud regelmatig ververst, - enkele keren per jaar wordt er in de Staphorster verwezen naar het aanbod.
Met onze ketenpartners wordt regelmatig over het ondersteuningsaanbod gecommuniceerd. Deze partners zijn zelf veelal ook onderdeel van dit aanbod. Wellicht kan het nog effectiever. Echter: wij willen niet primair aanbodgericht bezig zijn en zoveel mogelijk maatwerk verrichten door aan te sluiten op de behoefte. Dat moet ook in het “Beleidsplan bestrijding armoede en schulden 2019-2022” tot uitdrukking komen en dat is in de tekst nog eens benadrukt.

Naar aanleiding van uw advies hebben we de beleidsnota op onderdelen (dus) aangepast. Bijgevoegd treft u de ontwerpnota aan zoals wij die hebben vastgesteld en zoals we die inmiddels hebben aangeboden aan de gemeenteraad. Ook het raadsvoorstel dat daarbij hoort treft u als bijlage aan. Daaruit staan ook de vervolgstappen in het besluitvormingsproces benoemd.

Met vriendelijke groet,

Afschrift verstuurd aan: